

УДК 332.021:339.923

Писаренко С. М.

Організаційно-економічний механізм формування та реалізації спільної регіональної політики Європейського Союзу : монографія / С. М. Писаренко. – Львів: НАН України, Інститут регіональних досліджень, (Серія «Проблеми регіонального розвитку»). – 2009. – 152 с.

ISBN 978-966-02-5473-2

Проаналізовано методологічні та методичні підходи до формування спільної регіональної політики ЄС в умовах глобалізації, поширення процесів регіональної економічної інтеграції. Визначені форми і методи реалізації спільної регіональної політики ЄС, яка враховує диференціацію рівнів соціально-економічного розвитку регіонів і направлена на їх конвергенцію. Підкреслюється важливість набутого досвіду спільної регіональної політики ЄС для проведення регіональної політики в Україні.

Для наукових працівників, студентів, менеджерів державних і територіальних структур, які займаються проблемами регіонального розвитку.

Літер. 52.

Відповідальний редактор:
Кравців В. С, доктор економічних наук

Рецензенти:
доктор економічних наук, професор М. А. Козоріз доктор
економічних наук, професор А. І. Мокій

Затверджено до друку вченою радою
Інституту регіональних досліджень НАН України
(протокол № 9 від 03 листопада 2009 року)

ISBN 978-966-02-4252-4 (серія)
ISBN 978-966-02-5473-2

О С. М. Писаренко, 2009
© Інститут регіональних
досліджень НАН України, 2009

ЗМІСТ

Терміни та скорочення.....	5
Вступ	7
Розділ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СПІЛЬНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС.....	9
1.1. Вплив глобалізації на розвиток регіонів світу.....	9
1.2. Теоретичні засади формування спільної регіональної політики ЄС.....	20
1.3. Етапи формування спільної регіональної політики ЄС.....	24
1.4. Принципи формування спільної регіональної політики ЄС	30
Розділ 2. ФІНАНСОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ТА ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СПІЛЬНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС.....	39
2.1. Фінансове забезпечення спільної регіональної політики ЄС.....	39
2.2. Організаційний механізм реалізації спільної регіональної політики ЄС.....	54
2.3. Інституційне забезпечення спільної регіональної політики ЄС	61
Розділ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СПІЛЬНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇНАМИ-ЧЛЕНАМИ ЄС.....	65
3.1. Регіональна політика ФРН в системі ЄС.....	66
3.2. Принципи регулювання регіонального розвитку у Франції та Італії.....	77
3.3. Особливості регіональної політики в інших країнах-членах ЄС-15	88

Розділ 4. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СПІЛЬНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС НА 2007–2013 РОКИ.....	95
4.1. Завдання спільної регіональної політики ЄС на 2007–2013 роки.....	95
4.2. Оперативні програми розвитку регіонів країн-членів ЄС на 2007–2013 роки.....	101
Розділ 5. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ І НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ СТРУКТУРНИХ ФОНДІВ ЄС ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СПІЛЬНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ НА 2007–2013 РОКИ.....	107
5.1. Європейський Регіональний Фонд Розвитку.....	107
5.2. Європейський Соціальний Фонд.....	110
5.3. Фонд Згуртованості.....	113
5.4. Європейські Угрупування Територіальної Кооперації.....	114
Висновки.....	116
Література.....	118
Abstract. Organization–economical mechanism of EU common regional policy formation and realization.....	122
Додатки.....	140

Терміни та скорочення

- Єдиний Європейський Акт – Single European Act
- Європа регіонів – Europe of Regions
- Європейський інвестиційний банк – The European Investment Bank (EIB)
- Європейське Економічне Співтовариство – European Economic Committee (EEC)
- Європейський комітет з економічних та соціальних питань – European economic and social Committee (EESC)
- Європейського угруповання транскордонної кооперації – European Grouping of Cross-boarder Cooperation (EGCC)
- Європейські угруповання територіальної кооперації – European Grouping of Territorial Cooperation (EGTC)
- Європейський соціальний фонд – The European Social Fund (ESF)
- Європейський фонд регіонального розвитку – The European Regional Development Fund (ERDF)
- Європейський фонд забезпечення та гарантій у сільському господарстві – The European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (EAGGF – Guidance Section)
- Європейське співтовариство з атомної енергії – European Atomic Energy Community (EURATOM)
- Комітет регіонів – Committee of the Regions (CoR)
- Конвергенція – Convergence
- Лісабонські критерії – Lisbon Criteria
- Нова економіка конкуренції – New Economics of Competition
- Просторове планування – Spatial Planning
- Політика згуртування – Cohesion Policy
- Рада Європейського Союзу – EU Council
- Регіональна конкурентоспроможність – Regional competitiveness

- Спецслужба моніторингу регіонального розвитку – Empirical Regional Monitor
- Спільна регіональна політика ЄС – Common Regional policy
- Спільна стратегічна директива щодо згуртованості – Community strategic guidelines
- Суд Європейського союзу – EU Court
- Структурні Фонди ЄС – The Structural Funds
- Теорія накопичуваних ефектів – Theory of cumulative causation
- Територіальна кооперація – Territorial Cooperation
- Фінансові інструменти сприяння розвитку рибальства – The Financial Instrument for Fisheries Guidance (FIFG)
- Фінансова Концепція 2007–2013 – Financial Perspective 2007–2013
- Фонд згуртованості – Cohesion Fund
- Комісія у справах територіальної згуртованості – Commission for Territorial Cohesion (COTER)
- Комісія з економічної і соціальної політики – Commission for economic and social policy (ECOS)
- Комісія у справах сталого розвитку – Commission for Sustainable Development (DEVE)
- Комісія у справах культури, освіти і наукових досліджень – Commission for Culture, education and research (EDUS)
- Комісія з конституційних справ, дотримання європейськими урядами засад свободи, безпеки і правосуддя – Commission for Constitutional Affairs, European Governance and the Area of Freedom, Security and Justice (CONST)
- Комісія у справах зовнішніх відносин і співробітництва – Commission for External Relations and Decentralised Cooperation (RELEX)
- Комітет з адміністративних і фінансових справ – Committee for Administrative and Financial Affairs
- Тимчасова комісія у справах бюджету ЄС – Temporary Commission on the EU Budget

Вступ

Спільна регіональна політика Європейського Союзу (ЄС) спрямована на забезпечення єдності та гармонійного розвитку регіонів країн-членів на основі оптимального співвідношення поділу повноважень між центром і регіонами, дії правових, економічних організаційних, інституційних механізмів з метою подолання територіальних диспропорцій в рівнях соціально-економічного розвитку регіонів.

Останнім часом проблеми регіонального розвитку і регіональної політики стали одними із основних проблем суспільного життя. Ступінь соціально-економічної диференціації регіонів позначається на динаміці і структурі зайнятості, рівні безробіття, доходах та реальному споживанні населення.

Відмінності у соціально-економічному розвитку регіонів мають місце майже в усіх країнах світу незалежно від їх розмірів, економічного потенціалу, державного устрою та політичної системи. Ці відмінності часто мають структурний характер, який визначається периферійним розташуванням, складними кліматичними умовами, недостатнім розвитком інфраструктури, несприятливою структурою економіки (наприклад, з перевагою сільського господарства), низьким рівнем кваліфікації кадрів. Вони проявляються на всіх рівнях розвитку світового господарства – від локального до глобального і впливають на економіку, соціальний і політичний клімат як в усьому світі, так і в окремих державах. Історія регіональної політики країн світу свідчить, що територіальні диспропорції дуже стійкі, а їх усунення